

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент Геруш І.В.

“ 06 ” 09 2021 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни «Внутрішня медицина
з медичною та психологічною реабілітацією»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність (напрямок)	225 Медична психологія
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Освітній ступінь	Магістр
Курс навчання	6
Форма навчання	денна

**Кафедра внутрішньої медицини, клінічної фармакології
та професійних хвороб**

Схвалено на методичній нараді кафедри внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб «30» серпня 2021 року (протокол №2).

Завідувач кафедри _____ (підпис) _____ О.С. Хухліна

Схвалено предметною методичною комісією з терапевтичних дисциплін «30» серпня 2021 року (протокол №1).

Голова предметної методичної комісії _____ (підпис) _____ В.К. Ташук

Чернівці – 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Хухліна Оксана Святославівна – завідувач кафедри, доктор медичних наук, професор, oksanakhukhlina@bsmu.edu.ua ; Андрусак Олександр Васильович – доцент кафедри, кандидат медичних наук, andrusiakalex@gmail.com Трефаненко Ірина Валентинівна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, ira.trefanenko@gmail.com Шумко Галина Іванівна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, galadok@ukr.net
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/vnutrishnoyi-meditsini-klinichnoyi-farmakologiyi-ta-profesiynih-hvorob/
Веб-сайт кафедри	http://vmed.bsmu.edu.ua/
E-mail	therapy@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Фастівська, 2
Контактний телефон	+38 (03722) 6-29-17 / 6-92-21

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	0
Практичні заняття	40
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Викладання навчальної дисципліни «Внутрішня медицина з медичною та психологічною реабілітацією» здійснюється студентам 6 курсу згідно ОПП підготовки магістрів за спеціальністю 225 «Медична психологія» та робочого навчального плану Буковинського державного медичного університету. Програма дисципліни складена відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності 225 Медична психологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Наказ МОН №916 від 18.08.2021 р.) у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Внутрішня медицина з медичною та психологічною реабілітацією» є основні, найпоширеніші захворювання внутрішніх органів. Програма орієнтована на отримання знань етіології, патогенезу, класифікації, критеріїв діагностики, диференційної діагностики, принципів лікування та профілактики основних захворювань внутрішніх органів. Програма з відповідної дисципліни має на меті отримання знань з обов'язкової дисципліни професійної підготовки, вивчення якої необхідне для успішної професійної діяльності студента.

Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними відповідного модулю

(залікового кредиту). Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-трансферною системою.

4.

5. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

5.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

5.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

5.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

5.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

6. ПЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Медична біологія	Пропедевтика внутрішньої медицини
Біологічна та біоорганічна хімія	Радіологія та радіаційна медицина
Медична та біологічна фізика	Інфекційні хвороби (у т.ч. фтизіатрія)
Анатомія людини	Дерматологія, венерологія
Гістологія, цитологія та ембріологія	Лфталъмологія. Отоларингологія
Фізіологія та нейрофізіологія	Неврологія
Патоморфологія	Психіатрія, наркологія
Патофізіологія	Психосоматична медицина
Мікробіологія, вірусологія та імунологія	Медична психологія
Фармакологія	Військово-медична психологія
Гігієна та екологія	Медична та соціальна реабілітація

7. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Внутрішня медицина з медичною та психологічною реабілітацією» є підготовка лікаря за фахом на основі положень ОКХ та ОПП. Опис цілей сформульований через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей до кожного модулю або змістового модулю сформульовані завдання у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Метою викладання навчальної дисципліни «Внутрішня медицина з медичною та психологічною реабілітацією» є навчання студентів професійним лікарським навичкам обстеження хворих, встановлення діагнозу, проведення диференційної діагностики, призначення індивідуального лікування, ведення медичної документації, освоєння методів надання невідкладної допомоги, реабілітації хворих з основними захворюваннями внутрішніх органів, медико – соціальної експертизи, засвоєння принципу роботи лікаря загальної практики. Перехід до організації первинної медико-санітарної допомоги на засадах лікаря загальної практики (сімейної медицини) вимагає наявності певного базового рівня знань, умінь та навичок по внутрішнім хворобам, є необхідним для медичного психолога. Програма покликана також сформулювати уявлення про психосоматичний розлад у клініці внутрішніх хвороб, з одного боку, та про вплив соматичних захворювань на можливості та умови розвитку і адаптації особистості, з іншого.

Завданнями вивчення дисципліни «Внутрішня медицина з медичною та психологічною реабілітацією» є:

- зробити студента учасником процесу надання медичної допомоги пацієнтам від моменту їх госпіталізації до виписки зі стаціонару;
- надати можливість активно брати участь в обстеженні, постановці діагнозу, лікуванні хворих на усіх етапах;
- надати можливість оволодіти навиками роботи в команді студентів, лікарів, інших учасників надання медичної допомоги;
- сформувати у студента відповідальність як майбутнього фахівця за рівень своєї підготовки, її удосконалення протягом навчання і професійної діяльності.

Предметом внутрішньої медицини є вивчення етіології, патогенезу, клінічної картини захворювань внутрішніх органів, програми диференціальної діагностики та на основі цього плану – раціональної терапії та психологічної реабілітації.

8. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

1. Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

2. Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 3	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел із застосуванням інформаційних та комунікаційних технологій.
ЗК 4	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 6	Здатність приймати обґрунтовані та фахові рішення.
ЗК 8	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 9	Здатність працювати в команді, мотивувати людей і рухатися до спільної мети.
ЗК 10	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

3. Фахові компетентності (ФК):

ФК 1	Здатність до збирання та критичного орацювання, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел.
ФК 2	Здатність до узагальнення інформації щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань
ФК 3	Здатність встановити психологічний контакт із пацієнтами з метою подальшого формулювання повного функціонального діагнозу та/або діагностичного формулювання в т.ч. реєстр-синдрому з урахуванням оцінки фізичного, психічного розвитку, клінічного діагнозу та диферанційної діагностики.
ФК 4	Здатність до вибору оптимальних методів та проведення клінічної/ психологічної діагностики пацієнта.
ФК 5	Здатність до оцінювання результатів діагностики, лабораторних та інструментальних досліджень, проведення психологічного дослідження, аналізу, систематизації, оцінювання психометричних та психодіагностичних методик, формулювання аргументованих висновків та рекомендацій.
ФК 7	Здатність до визначення обсягу, порядку та характеру заходів надання медико-психологічної допомоги з урахуванням вікових, гендерних, культуральних, особистісних та інших індивідуальних особливостей пацієнтів.
ФК 9	Здатність до використання науково верифікованих методів та технік, використання моно- і комбінованих схем комплексного лікування із застосуванням медикаментозної терапії.
ФК 11	Здатність до діагностування невідкладних станів, визначення тактики і надання екстренної та невідкладної медичної допомоги.
ФК 13	Здатність до проведення експертної оцінки психологічного стану людини та експертизи працездатності (медико-соціальної, військово-лікарської, психолого-психіатричної, судової, медико-педагогічної).

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен оцінити інформацію щодо діагнозу в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, застосовуючи стандартну процедуру, використовуючи знання про людину, її органи та системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень. В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу та серед задекларованого населення та згідно вимог освітньо-професійної програми студенти повинні :

8.1. Знати:

- Етіологію та патогенез, типову клінічну картину, клінічні варіанти та ускладнення поширених терапевтичних захворювань.
- Методи діагностики, принципи диференційної діагностики, обґрунтування та формулювання діагнозу найбільш поширених захворювань внутрішніх органів.
- Тактику ведення (рекомендації стосовно режиму, дієти, медикаментозного лікування, реабілітації, у тому числі, методики психотерапії і психопрофілактики) хворого при найбільш поширених захворюваннях внутрішніх органів та їх ускладненнях.
- Знати основні класи препаратів, що застосовуються у клініці внутрішньої медицини, вміти застосувати відповідні клініко-фармакологічні принципи для ведення пацієнтів з найбільш частими станами внутрішньої медицини.
- Прогноз для життя та працездатності при найбільш поширених терапевтичних захворюваннях.
- Протоколи лікарської допомоги при невідкладних станах у клініці внутрішніх хвороб.
- Заходи первинної і вторинної профілактики найбільш поширених захворювань внутрішніх органів.

8.2. Вміти:

- Визначати етіологічні та патогенетичні фактори найбільш поширених терапевтичних захворювань.
- Аналізувати типову клінічну картину найбільш поширених терапевтичних захворювань.
- Виявляти різні клінічні варіанти та ускладнення найбільш поширених захворювань внутрішніх органів.
- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і сформулювати попередній діагноз найбільш поширених захворювань внутрішніх органів.
- Складати план обстеження хворого та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при типовому перебігу найбільш поширених терапевтичних захворювань та їх ускладненнях.
- Визначити тактику ведення (рекомендації стосовно режиму, дієти, медикаментозного лікування, реабілітаційні заходи) хворого при найбільш поширених захворюваннях внутрішніх органів та їх ускладненнях.
- Знати основні класи препаратів, що застосовуються у клініці внутрішньої медицини, вміти застосувати відповідні клініко-фармакологічні принципи для ведення пацієнтів з найбільш частими станами внутрішньої медицини.
- Оцінювати прогноз життя та працездатності при найбільш поширених терапевтичних захворюваннях.
- Скласти рекомендації пацієнтам стосовно реабілітації, включаючи методики психотерапії і психопрофілактики.
- Діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах у клініці внутрішніх хвороб.
- Проводити первинну і вторинну профілактику найбільш поширених захворювань внутрішніх органів.
- Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у терапії, ефективну здатність до контакту з оточенням

пацієнта, іншими медичними працівниками.

- Проводити медичні маніпуляції згідно вимог ОКХ.

8.3. Демонструвати - мати сформовані компетенції щодо:

- Фізичного об'єктивного обстеження хворих з різноманітною, у тому числі, поліморбідною патологією.
- Складання плану обстеження хворих, інтерпретації даних додаткових лабораторних та інструментальних методів обстеження.
- Визначення тактики ведення хворого при найбільш поширених захворюваннях внутрішніх органів та їх ускладненнях (рекомендації стосовно режиму, дієти, медикаментозного лікування, реабілітаційних заходів, заходів первинної та вторинної профілактики, у тому числі, психопрофілактики та психокорекції).

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1:

**«Внутрішня медицина з медичною та психологічною реабілітацією»
(спеціальність «Медична психологія» 225)**

Всього годин/кредитів 90/3 (практичних занять - 40, СРС - 50)

Тема 1. Ведення хворого з артеріальною гіпертензією.

Основні захворювання та стани, що супроводжуються артеріальною гіпертензією (есенціальна та вторинні артеріальні гіпертензії, зокрема ниркові: реноваскулярна, ренопаренхіматозна; ендокринні: синдром і хвороба Іценка-Кушинга, феохромоцитома, первинний гіперальдостеронізм, дифузний токсичний зоб; коарктація аорти, ізольована систолічна артеріальна гіпертензія, артеріальна гіпертензія при вагітності). Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференціальної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються артеріальною гіпертензією. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та експртіза працездатності.

Тема 2. Ведення хворого з болем у ділянці серця.

Основні захворювання та стани, що супроводжуються болем у ділянці серця (хвороби серцево-судинної системи: ішемічна хвороба серця, гострий перикардит, гострий міокардит, недостатність клапанів аорти, стеноз гирла аорти, гіпертрофічна кардіоміопатія, пролапс мітрального клапану, коронарит, аортит, розшарування аорти, тромбоемболія легеневої артерії, нейроциркуляторна дистонія). Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференційної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються болем у ділянці серця. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і експртіза працездатності.

Тема 3. Курація хворого з гострим коронарним синдромом.

Критерії діагностики, диференціальна діагностика та стандарти невідкладного лікування гострої серцевої недостатності на догоспітальному та госпітальному етапах. Тактика лікування залежно від причини і клінічного варіанту. Первинна та вторинна профілактика.

Критерії діагностики, диференціальна діагностика та стандарти невідкладного лікування на догоспітальному та госпітальному етапах. Тактика ведення залежно від варіанту гострого коронарного синдрому. Терапія, що покращує прогноз. Первинна та вторинна профілактика.

Тема 4. Ведення хворого з бронхообструктивним синдромом.

Основні захворювання та стани, що супроводжуються бронхообструктивним синдромом (хронічне обструктивне захворювання легень, бронхіальна астма, пухлини трахеї, бронхів та середостіння). Диференційно-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових

лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференціальної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються бронхо-обструктивним синдромом. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність.

Тема 5. Ведення хворого з жовтяницею, печінково-клітинною недостатністю, печінковою енцефалопатією

Основні захворювання та стани, що супроводжуються жовтяницею (хронічні гепатити, цироз та рак печінки, гемолітичні анемії, жовчнокам'яна хвороба, рак голівки підшлункової залози, рак фатерова соска, доброякісні гіпербілірубінемії). Диференціально-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференціальної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування основних захворювань, що супроводжуються жовтяницею. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність.

Основні захворювання та стани, що призводять до розвитку печінково-клітинної недостатності, печінкової енцефалопатії. Класифікація ПКН, стадії печінкової енцефалопатії. Диференціально-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференціальної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування печінкової енцефалопатії. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність.

Тема 6. Курація хворого з гострим ушкодженням нирок.

Стандарти діагностики та ведення хворих. Тактика ведення хворих в залежності від причини (преренальні, ренальні, постренальні). Роль інструментальних та лабораторних методів обстеження. Консервативне лікування, показання для гемодіалізу. Рекомендації щодо профілактики.

Тема 7. Ведення хворого з анемією.

Диференціальний діагноз залізодефіцитної, вітамін В₁₂-дефіцитної, фолієво-дефіцитної, гемолітичної (спадкових, набутих), гіпо-, апластичної, постгеморагічної анемії. Диференціально-діагностичне значення клінічних проявів і даних додаткових лабораторних та інструментальних методів дослідження. Алгоритм диференціальної діагностики. Тактика ведення хворого. Немедикаментозне та медикаментозне лікування. Показання, протипоказання, методика і можливі ускладнення переливання компонентів крові та кровозамінників. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз і працездатність.

Тема 8. Підсумковий модульний контроль.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Лекцій	Практичних занять	Самостійна робота	
				СРС	Індивідуальна робота
1	Ведення хворого з артеріальною гіпертензією		6	5	<ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр • Доповідь Історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей
2	Ведення хворого з болем в ділянці серця		3	5	
3	Ведення хворого з гострим коронарним синдромом		3	5	
4	Ведення хворого з бронхообструктивним синдромом		6	5	
5	Ведення хворого з жовтяницею, печінково-клітинною недостатністю, печінковою енцефалопатією		6	5	
6	Ведення хворого з гострим пошкодженням нирок		6	5	
7	Ведення хворого з анемією		6	5	
	Індивідуальна робота			35	8
	Всього годин – 90		36		43
	Кредитів ECTS – 3				
	Підсумковий модульний контроль засвоєння модуля 1 «Внутрішня медицина з медичною та психологічною реабілітацією»		4		7
	Разом за модулем 1 Годин - 90 Кредитів ECTS – 3		40		50

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1. ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА З МЕДИЧНОЮ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЮ РЕАБІЛІТАЦІЄЮ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ведення хворих з артеріальною гіпертензією.	6
2	Ведення хворих з болем у ділянці серця.	3
3	Ведення пацієнтів з гострим коронарним синдромом.	3
4	Ведення хворих з бронхообструктивним синдромом та ядухою.	6
5	Ведення хворих з жовтяницею, печінково-клітинною недостатністю, печінковою енцефалопатією.	6
6	Ведення хворих з гострим ушкодженням нирок.	6
7	Ведення хворих з анемією.	6
8	Підсумковий модульний контроль	4
Разом		40

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять, підсумкового модульного контролю – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	42
2	Індивідуальна робота: <ul style="list-style-type: none"> • Доповідь реферату на практичному занятті. • Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр. • Доповідь історії хвороби на практичному занятті • Написання тез, статей 	8
Разом		50

Завдання для самостійної роботи

Основними видами самостійної роботи студентів є:

- Передаудиторна підготовка до практичних занять
- Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять
- Опанування методами обстеження хворого
- Опанування навичками інструментальних методів обстеження хворого
- Аналіз та інтерпретація результатів інструментальних та лабораторних методів обстеження хворого
- Підготовка до проміжних та підсумкових модульних контролів
- Виконання індивідуальної роботи

Індивідуальні завдання

За бажанням студента під час вивчення відповідних тем він може виконувати індивідуальну роботу, яка проводиться в позаурочний час та при успішному її виконанні додатково оцінюється викладачем.

Перелік та зміст індивідуальних завдань можуть визначатись у кожному окремому випадку залежно від матеріально-технічного забезпечення кафедр.

Орієнтовний перелік індивідуальних завдань:

- ✓ Підготовка реферату і презентація доповіді на практичному занятті
- ✓ Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр, засіданні студентського наукового гуртка, науково-практичних конференціях студентів та молодих вчених, проєкті «Студент-студенту», участь у конкурсі студентських наукових робіт в галузі «Клінічна медицина»
- ✓ Доповідь історії хвороби на практичному занятті
- ✓ Написання тез, статей та їх публікація у матеріалах конференцій, фахових виданнях України, закордонних науковометричних виданнях.

13. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

- Ведення пацієнта з артеріальною гіпертензією: алгоритми та стандарти діагностики і лікування.
- Ведення пацієнта з болем в ділянці серця: алгоритми та стандарти діагностики і лікування.
- Стандарти діагностики та невідкладного лікування хворих з гострим коронарним синдромом на догоспітальному та госпітальному етапі.
- Стандарти діагностики та невідкладного лікування хворих з гострою серцевою недостатністю на догоспітальному та госпітальному етапі.
- Ведення пацієнта з бронхообструктивним синдромом: алгоритми та стандарти діагностики і лікування.
- Стандарти діагностики та невідкладного лікування хворих з гострою дихальною недостатністю на догоспітальному та госпітальному етапі.
- Ведення пацієнта з жовтяницею: алгоритми та стандарти діагностики і лікування.
- Ведення пацієнта з печінково-клітинною недостатністю: алгоритми та стандарти діагностики і лікування.
- Стандарти діагностики та невідкладного лікування хворих з гострою печінковою енцефалопатією на догоспітальному та госпітальному етапі.
- Ведення пацієнта з анемією: алгоритми та стандарти і лікування.
- Стандарти діагностики та невідкладного лікування хворих з гострим ушкодженням нирок на догоспітальному та госпітальному етапі.
- Невідкладні стани в контексті невиліковного захворювання та близької смерті.

14. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий модульний контроль включає контроль вмінь студентів виконувати типові задачі діяльності та вміння, якими, згідно ОКХ відповідного профілю повинні володіти випускники вищого медичного закладу.

Перелік типових задач діяльності та умінь, що перевіряються при проведенні підсумкового модульного контролю:

- Робота з хворим
- Збирати скарги, анамнез хвороби, анамнез життя;
- Збирати інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція, вгодованість) та оцінюватим зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару, пальпація лімфатичних вузлів, щитоподібної та молочної залоз), обстежувати стан кістково-м'язової системи, суглобів;
- Обстежувати стан органів дихання (огляд грудної клітки, пальпація грудної клітки, перкусія та аускультация легенів);
- Обстежувати стан системи органів кровообігу (огляд і пальпація ділянки серця та судин, перкусія меж серця і аускультация серця та судин);
- Обстежувати стан органів травлення (огляд, перкусія, поверхнева і глибока пальпація);
- Обстежувати стан сечостатевої системи (огляд поперекової ділянки, пальпація нирок).
- Виділити провідний клінічний симптом або синдром (Список 1)
- Поставити вірогідний (попередній) або синдромний діагноз захворювання (Список 2).
- Призначити та обґрунтувати лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого (Список 2).
- Здійснювати диференціальну діагностику при основних симптомах і синдромах (Список 1).
- Інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень (Список 4)

- Поставити клінічний діагноз (Список 2).
- Визначати принципи та характер лікування (консервативне, оперативне) захворювання (Список 2).
- Визначити необхідний режим та дієту хворого (Список 2).
- Діагностування невідкладних станів (Список 3).
- Визначення тактики надання екстреної медичної допомоги (Список 3)
- Надання екстреної медичної допомоги (Список 3).
- Виконання медичних маніпуляцій (Список 5).
- Визначити тактику вторинної профілактики хворих, які підлягають диспансерному нагляду.
- Діагностувати невиліковне захворювання, термінальний стан та його фази.
- Консультувати інкробельних пацієнтів та їх близьких з питань медичного та немедичного супроводу під час невилікової хвороби.
- Вести медичну документацію щодо пацієнта.

Список 1 (СИНДРОМИ ТА СИМПТОМИ)

1. АНЕМІЯ (гостра та хронічна постгеморагічна анемія, залізодефіцитна, В12-дефіцитна, фолієводефіцитна, апластична, гемолітична)
2. АРТЕРІАЛЬНА ГІПЕРТЕНЗІЯ (есенціальна артеріальна гіпертензія, вторинні артеріальні гіпертензії: ниркові - реноваскулярні, ренопаренхіматозні; ендокринні - синдром і хвороба Іценко-Кушинга, феохромоцитома, первинний гіперальдостеронізм, дифузний токсичний зоб; коарктація аорти, ізольована систолічна артеріальна гіпертензія, артеріальна гіпертензія при вагітності).
3. АРТЕРІАЛЬНА ГІПОТЕНЗІЯ І НЕПРИТОМНІСТЬ (вазодепресорна гіпотензія/непритомність, постуральна ортостатична, ятрогенна гіпотензія, непритомність при серцево-судинних захворюваннях: клапанні вади серця, гострий коронарний синдром, гіпертрофічна кардіоміопатія, розшарування аорти; порушення ритму і провідності серця: дисфункція синусового вузла, порушення атріовентрикулярної провідності, суправентрикулярна та шлуночкова тахікардія; тромбоемболія легеневої артерії, нервові і ендокринні захворювання, метаболічні порушення та істеричний невроз, черевний та висипний тифи, менінгококова інфекція, геморагічні гарячки).
4. АСЦИТ (цироз та пухлини печінки, правошлуночкова серцева недостатність, в т.ч. при констриктивному перикардиті, тромбоз печінкових вен, тромбоз ворітної вени або її гілок, тромбоз, стеноз, облітерація нижньої порожнистої вени на рівні або вище печінкових вен, тощо).
5. БІЛЬ В ГРУДНІЙ КЛІТЦІ (гострий коронарний синдром, стенокардія, стеноз гирла аорти, гіпертрофічна кардіоміопатія, пролапс мітрального клапану, коронарит, аортит, міокардит, гострий перикардит, розшарування аорти, плеврит, тромбоемболія легеневої артерії, пневмоторакс, пухлини середостіння, гастроєзофагеальна рефлюксна хвороба, кардіоспазм, спазм стравоходу, кила стравохідного отвору діафрагми, виразкова хвороба та інші виразки шлунку і дванадцятипалої кишки, панкреатит, остеохондроз грудного відділу хребта, оперізуючий лишай, міозит, костохондрит, міжреберна невралгія, нейроциркуляторна дистонія, синдром панічних атак, легенева чума, ентеровірусні хвороби).
6. БІЛЬ В ЖИВОТІ (холецистит, дискінезії жовчного міхура та сфінктера Одді, жовчнок ам'яна хвороба, панкреатит, хронічний гастрит, виразкова хвороба та інші виразки шлунку та дванадцятипалої кишки, синдром роздратованого кишечника, целиакія та інші ентеропатії, хвороба Крона, неспецифічний виразковий коліт, «черевна жаба», кишкові інфекції, ентеровірусні хвороби).
7. БІЛЬ В КІНЦІВКАХ ТА СПИНІ (анкілозивний спондиліт, остеоартроз(ит), остеохондроз хребта, остеопороз, дерматоміозит/поліміозит, нейропатії, зокрема при цукровому діабеті).
8. БРОНХООБСТРУКТИВНИЙ СИНДРОМ (хронічне обструктивне захворювання легень, бронхіальна астма, пухлини трахеї, бронхів та середостіння).

9. ВИПІТ У ПЛЕВРАЛЬНУ ПОРОЖНИНУ (туберкульоз, пневмонії, злоякісні пухлини плеври та легенів, серцева недостатність, гострий панкреатит, цироз печінки, нефротичний синдром, травми грудної клітки, гіпотиреоз, системні захворювання сполучної тканини).

10. ГЕМОРАГІЧНИЙ СИНДРОМ (геморагічний васкуліт, вузликочий поліартеріт, гіперсенситивний васкуліт, гемофілія, ідіопатична тромбоцитопенічна пурпура, синдром дисемінованного внутрішньосудинного згортання крові, геморагічні гарячки лептоспіроз, злоякісні захворювання кровотворної системи, що супроводжуються тромбоцитопенією).

11. ГЕНЕРАЛІЗОВАНА АБО ЛОКАЛЬНА ВИСИПКА (герпетична інфекція, «дитячі» інфекції, менінгококова інфекція).

12. ГЕПАТОМЕГАЛІЯ ТА ГЕПАТОЛІЄНАЛЬНИЙ СИНДРОМ (гострі та хронічні гепатити, цироз та рак печінки, тромбоз печінкових вен, лейкемії, лімфогранульоматоз, еритремія, правшлуночкова серцева недостатність, зокрема при констриктивному перикардиті, хвороби накопичення, зокрема, гемохроматоз, малярія, генералізовані форми інфекційних хвороб).

13. ГОЛОВНИЙ БІЛЬ (менінгіти та менінго-енцефаліти, грип, синдром токсикозу при інфекційних хворобах).

14. ДЕГІДРАТАЦІЯ (кишкові інфекції, холера).

15. ДИСФАГІЇ (езофагіти, в тому числі при гастроєзофагеальній рефлюксній хворобі, рак стравоходу, дифузний спазм стравоходу, ахалазія кардії, дивертикули стравоходу, дисфагія при ураженні центральної та периферичної нервової системи, зокрема при дифтерії та правці, та м'язової системи, системна склеродермія).

16. ЖОВТЯНИЦЯ (гострі та хронічні гепатити, цироз та рак печінки, гемолітичні анемії, жовчнокам'яна хвороба, рак головки підшлункової залози, рак фатерова соска, доброякісні гіпербілірубінемії, малярія, лептоспіроз, ерсиніози).

17. ЗАДИШКА (при серцевій недостатності зі збереженою та зниженою систолічною функцією лівого шлуночка; дихальній недостатності внаслідок порушення бронхіальної прохідності та захворювань легень і плеври, в тому числі при пневмонії, туберкульозі та пневмотораксі; патології судин легень, зокрема тромбоемболії легеневої артерії та захворюваннях грудної клітки або дихальних м'язів, синдромі гіпервентиляції при неврозах і нейроциркуляторній дистонії, ураженнях дихального центру при органічних захворюваннях головного мозку, анеміях, ботулізмі).

18. ЗАДУХА ТА АСФІКСІЯ (дифтерія, несправжній круп при ГРВЗ, правець, ботулізм).

19. ЗАКРЕП (синдром подразненої товстої кишки, рак кишечника, аноректальні захворювання, гіпотиреоз, ситуаційні, ятрогенні, психогенні та нейрогенні закрепи, порушення харчування, вірусні гепатити, черевний тиф).

20. ЗОБ (нетоксичний зоб - ендемічний вузловий; дифузний токсичний зоб; тиреоїдити – гострий, підгострий, аутоімунний).

21. КАРДІОМЕГАЛІЯ (набуті вади серця, зокрема, недостатність мітрального клапану, стеноз і недостатність аортального клапану, комбіновані мітральні і аортальні вади серця; міокардити та дилатаційна кардіоміопатія, ішемічна хвороба серця, ексудативний перикардит).

22. КАШЕЛЬ (хронічне обструктивне захворювання легень, бронхіальна астма, туберкульоз легень, бронхоектатична хвороба, пневмонії, пневмоконіози, злоякісні пухлини легенів і бронхів, лівошлуночкова серцева недостатність, синдром постназального стікання, гастроєзофагеальна рефлюксна хвороба, «дитячі» крапельні інфекції, грип, ГРВЗ).

23. КРОВОХАРКАННЯ (туберкульоз легень, злоякісні пухлини бронхів і легень, пневмонії, бронхоектатична хвороба, абсцес легені, мітральний стеноз, інфаркт легені).

24. ЛЕГЕНЕВИЙ ІНФІЛЬТРАТ (пневмонії, інфільтративний туберкульоз легень, еозинофільний легеневиий інфільтрат, інфаркт та рак легень, доброякісні пухлини легень, саркоїдоз легень, вогнищевий пневмосклероз)

25. ЛЕЙКОЦИТОЗ (лімфоми, гострі та хронічні лімфоїдні та мієлоїдні лейкемії, інфекційний мононуклеоз, реактивний лімфаденіт, саркоїдоз, метастатичне ураження, сепсис).

26. ЛІМФАДЕНОПАТІЯ (туберкульоз, саркоїдоз, інфекційний мононуклеоз, системні захворювання сполучної тканини, метастатичне ураження, гострі і хронічні лімфоїдні та мієлоїдні лейкемії, хвороба Ходжкіна, неходжкінські злюкисні лімфоми, реактивний лімфаденіт, сепсис, аденовірусна інфекція, токсоплазмоз, ВІЛ-інфекція).

27. ЛИХОМАНКА (ревматоїдний артрит, інфекційний ендокардит, злюкисні новоутворення, в тому числі, лейкемії, лімфоми, мієломна хвороба, лімфогранулематоз, сепсис, туберкульоз, системні захворювання сполучної тканини, вузликівий поліартеріїт, гнійний холангіт, абсцеси внутрішніх органів, хвороба Крона, гнійний пієлонефрит, інфекційні хвороби різних груп).

28. МЕНІНГЕАЛЬНИЙ СИНДРОМ (менінгококова інфекція, «дитячі» крапельні інфекції, лептоспіроз, Лайм–бореліоз, кліщовий енцефаліт, поліомієліт)

29. НАБРЯКОВИЙ СИНДРОМ (венозні набряки: хронічна венозна недостатність, порушення венозного відтоку, тромбофлебіт глибоких вен; лімфатичні набряки: запальні, обструктивні; жирові, ортостатичні та ідіопатичні; при ураженні кістково-м'язової системи: артрити, тендовагініти; нефротичний синдром, захворювання серцево-судинної системи з розвитком серцевої недостатності, захворювання печінки, зокрема, цироз печінки та інші гіпопротеїнемічні стани: ексудативна ентеропатія, синдром мальабсорбції, аліментарні і кахектичні набряки; набряки, зумовлені прийомом лікарських засобів та ендокринні захворювання: гіпотиреоз).

30. НЕФРОТИЧНИЙ СИНДРОМ (гострий та хронічний гломерулонефрит, амілоїдоз нирок, діабетична нефропатія, мієломна хвороба).

31. ОЛІГОАНУРІЯ (преренальна, ренальна, постренальна гостра ниркова недостатність).

32. ПАРЕЗИ ТА ПАРАЛІЧІ (поліомієліт, кліщовий енцефаліт).

33. ПЕЧІЯ (гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, хронічний гастрит, необстежена диспепсія, виразкова хвороба та інші виразки шлунку та дванадцятипалої кишки).

34. ПОРТАЛЬНА ГІПЕРТЕНЗІЯ (хронічні вірусні гепатити, цироз та пухлини печінки, правошлуночкова серцева недостатність, в т.ч. при констриктивному перикардії, тромбоз печінкових вен, тромбоз ворітної вени або її гілок, тромбоз, стеноз, облітерація нижньої порожнистої вени на рівні або вище печінкових вен, тощо).

35. ПОРУШЕННЯ СЕРЦЕВОГО РИТМУ (екстрасистолія, фібриляція та тріпотіння передсердь, пароксизмальна тахікардія).

36. СЕЧОВИЙ СИНДРОМ (гострий та хронічний гломерулонефрит, сечокам'яна хвороба, тубулоінтерстиціальні захворювання нирок, пієлонефрит, діабетична нефропатія, інфаркт нирки, туберкульоз нирки, гіпернефрома, цистит, уретрит, геморагічний васкуліт, лептоспіроз).

37. СИНДРОМ ДИСЕМІНОВАННОГО ВНУТРІШНЬОСУДИННОГО ЗГОРТАННЯ КРОВІ (черевний та висипний тифи, лептоспіроз, менінгококова інфекція).

38. СУГЛОБОВИЙ СИНДРОМ (ревматоїдний артрит, анкілозивний спондиліт, остеоартроз(ит), реактивний артрит, подагра, системний червоний вовчак, системна склеродермія, гостра ревматична лихоманка).

39. СУДОМНИЙ СИНДРОМ (менінгококова інфекція, правець, сказ).

40. СХУДНЕННЯ (онкологічні захворювання, системний червоний вовчак, вузликівий поліартеріїт, захворювання травного тракту, легень, в тому числі туберкульоз, серцево-судинної системи, аліментарне та психогенне схуднення, ВІЛ-інфекція).

41. ТРИВАЛИЙ ДІАРЕЙНИЙ СИНДРОМ (хронічний атрофічний гастрит, хвороба оперованого шлунку, хвороба Крона, неспецифічний виразковий коліт, целиакія, хвороба Уіппла, синдром підвищеного бактеріального росту в тонкій кишці, харчове несприйняття, синдром подразненої товстої кишки, хронічний панкреатит, діабетична ентеропатія, амілоїдоз, синдром набутого імунодефіциту).

42. ЦАНОЗ ДИФУЗНИЙ ТА ЛОКАЛЬНИЙ (захвоювання легень та серця, в тому числі при вроджених вадах серця в стані синдрому Ейзенменгера та набутих вадах серця – мітральний стеноз, недостатність трикуспідального клапана, серцева і дихальна недостатність та при утворенні патологічного гемоглобіну, істинний круп, дифтерія, генералізовані форми інфекційних хвороб).

43. ШЛУНКОВА ДИСПЕПСІЯ (гастроезофагеальна рефлюксна хвороба, рак шлунка, хронічний гастрит, виразкова хвороба та інші виразки шлунку та дванадцятипалої кишки, хронічний панкреатит, рак підшлункової залози, токсичний зоб, цукровий діабет, гіпо- та гіпертиреоз).

44. ШЛУНКОВО-КИШКОВА КРОВОТЕЧА (варикозне розширення вен стравоходу, ерозії шлунку, виразкова хвороба та інші виразки шлунку і дванадцятипалої кишки, злякисні пухлини, неспецифічний виразковий коліт, геморагічний васкуліт, геморой, черевний тиф та паратифи, шигельоз).

45. ШУМ У СЕРЦІ (вроджені вади серця: дефект міжшлуночкової перегородки, дефект міжпередсердної перегородки, відкрита артеріальна протока, коарктація аорти; набуті вади серця: мітральний стеноз, недостатність мітрального клапана (органічна та відносна), пролапс мітрального клапану, стеноз гирла аорти, недостатність аортального клапана, гіпертрофічна кардіоміопатія, недостатність тристулкового клапана (органічна та відносна), невинний систолічний шум у осіб молодого віку).

46. ШОКИ (гіповолемічний, кардіогенний, обструктивний, перерозподільчий, зокрема анафілактичний, септичний).

Список 2 (ЗАХВОРЮВАННЯ)

Хвороби системи кровообігу

1. Есенціальна артеріальна гіпертензія (гіпертонічна хвороба).
2. Вторинні (симптоматичні) артеріальні гіпертензії:
3. ниркові (реноваскулярні, ренопаренхіматозні);
4. ендокринні (синдром і хвороба Іценко-Кушинга, феохромоцитома, первинний гіперальдостеронізм, дифузний токсичний зоб);
5. коарктація аорти;
6. ізольована систолічна артеріальна гіпертензія;
7. артеріальна гіпертензія при вагітності;
8. Нейроциркуляторна дистонія.
9. Атеросклероз.
10. Хронічні форми ішемічної хвороби серця.
11. Гострий інфаркт міокарда. Нестабільна стенокардія.
12. Перикардити.
13. Легеневе серце.
14. Набуті вади серця: мітрального, аортального та трикуспідального клапанів, комбіновані мітральні та аортальні вади.
15. Вроджені вади серця: дефект міжпередсердної, міжшлуночкової перегородки, відкрита артеріальна протока, коарктація аорти.
16. Інфекційний ендокардит.
17. Міокардити та кардіоміопатії.
18. Тромбоемболія легеневої артерії.
19. Порушення серцевого ритму.
20. Порушення провідності серця.
21. Серцева недостатність.

Хвороби органів дихання

1. Хронічне обструктивне захворювання легень.
2. Бронхіальна астма.
3. Пневмонії.
4. Плеврити.
5. Інфекційно-деструктивні захворювання легень.
7. Дихальна недостатність.

Хвороби органів травлення

1. Хронічні езофагіти та гастроезофагеальна рефлюксна хвороба.
2. Функціональні порушення шлунку, жовчного міхура і жовчовивідних шляхів, кишечника.
3. Хронічні гастрити та дуоденіти.
4. Виразкова хвороба та інші виразки шлунку та 12-палої кишки.
5. Хронічні захворювання тонкої та товстої кишки (целиакія та інші ентеропатії, неспецифічний виразковий коліт, хвороба Крона).
7. Жовчнокам'яна хвороба; хронічний холецистит.
8. Хронічні гепатити.
9. Цирози печінки.
10. Хронічні панкреатити.

Хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини

1. Остеоартроз.
2. Системний червоний вовчак.
3. Системна склеродермія.
4. Подагра.
5. Реактивні артрити.
6. Гостра ревматична лихоманка.
7. Ревматоїдний артрит.
8. Дерматоміозит.
9. Анкілозивний спондиліт, остеоартроз(ит).
10. Системні васкуліти (геморагічний васкуліт, вузликівий поліартеріт).

Хвороби органів сечовидільної системи

1. Пієлонефрити.
2. Тубуло-інтерстиціальний нефрит.
3. Гострі та хронічні гломерулонефрити.
4. Амілоїдоз нирок.
5. Нефротичний синдром.
6. Ниркова недостатність.

Хвороби органів кровотворення

1. Анемії.
2. Гострі та хронічні лейкемії.
3. Лімфоми.
4. Мієломна хвороба.
5. Гемофілії.
6. Тромбоцитопенічна пурпура.

Хвороби ендокринної системи

1. Цукровий діабет.
2. Йододефіцитні захворювання щитоподібної залози.
3. Гіпотиреоз. Тиреотоксикоз.
4. Тиреоїдити.
5. Рак щитоподібної залози.
6. Захворювання прищитовидних залоз.
7. Гостра та хронічна недостатність кори надниркових залоз.
8. Гормонально активні пухлини надниркових залоз.
9. Захворювання гіпоталамо-гіпофізарної системи.
10. Ожиріння. Метаболічний синдром.
11. Захворювання статевих залоз.

Список 3 (НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ)

1. Зупинка кровообігу і дихання
2. Гострий коронарний синдром
3. Гостра серцева недостатність
4. Шоки
5. Гостра дихальна недостатність
6. Спонтанний пневмоторакс
7. Тампонада серця
8. Тромбоемболія легеневої артерії
9. Гіпертензивний криз
10. Пароксизмальні порушення серцевого ритму і порушення провідності серця (пароксизмальна тахікардія та фібриляція/тріпотіння передсердь, високостепеневі атріовентрикулярні блокади, синдром Морганьї-Едемса-Стокса)
11. Коми
12. Синкопальні стани
13. Кровотечі
14. Тиреотоксичний криз
15. Гостре пошкодження нирок
16. набряк Квінке/набряк гортані
17. Гостра надниркова недостатність
18. Гостра печінкова енцефалопатія

Список 4 (ЛАБОРАТОРНІ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ)

1. Аналіз плевральної рідини
2. Аналіз асцитичної рідини
3. Аналіз синовіальної рідини
4. Аналіз сечі на альфа-амілазу
5. Аналіз сечі за Нечипоренком
6. Аналіз сечі за Зимницьким
7. Гострофазові показники крові, загальний білок крові та його фракції.
8. Загальний аналіз крові.
9. Загальний аналіз сечі
10. Тест толерантності до глюкози, глікемічний та глюкозурічний профіль, С-пептид, HbA1c
11. Біохімічні показники обміну заліза сироватки крові.
12. Трансамінази крові, загальний білірубін та його фракції
13. Коагулограма
14. Біохімічні маркери некрозу міокарда, D-димер
15. Ліпідний спектр крові
16. Креатинін і сечовина крові, швидкість клубочкової фільтрації

17. Сечова кислота крові
18. Електроліти крові
19. Лужна фосфатаза, альфа-амілаза крові
20. Загальний імунологічний профіль крові.
21. Серологічні реакції при інфекційних захворюваннях
22. Серологічні реакції при аутоімунних захворюваннях
23. Мікробіологічне дослідження біологічних рідин та виділень
24. Імуноферментне, імунохімічне, молекулярно-біологічне досліджень крові
25. Маркери вірусних гепатитів
26. Загальний аналіз стернального пунктату
27. Загальний аналіз харкотиння
28. Копроцитограма
29. Фекальна еластаза-1
30. Гормональне обстеження наднирникових залоз, гіпофізу, щитоподібної залози
31. Дослідження функції зовнішнього дихання
32. Електрокардіографічне дослідження
33. Ехокардіографія
34. Проби з дозованим фізичним навантаженням
35. Сонографія, комп'ютерна та магнітно-резонансна томографія щитовидної залози, наднирників
36. Рентгенконтрастна ангиографія
37. Промєневе дослідження органів черевної порожнини
38. Промєневе дослідження органів грудної порожнини
39. Промєневе дослідження сечостатевої системи
40. Промєневе дослідження черепу, кісток та суглобів
41. Дослідження жовчі, рН-метрія шлунку
42. Дихальні тести з ^{13}C -сечовиною, ^{13}C -тригліцеридами, ^{13}C -крохмалем, ^{13}C -лактозою та дихальні водневі тести з глюкозою і лактулозою
43. Ендоскопічне дослідження бронхів
44. Ендоскопічне дослідження травного тракту
45. Цитологічне дослідження біоптату лімфатичного вузла.

Список 5 (МЕДИЧНІ МАНІПУЛЯЦІЇ)

- 1) Вимірювати артеріальний тиск
- 2) Реєстрація ЕКГ у 12 відведеннях
- 3) Виконувати штучну вентиляцію легень та проводити непрямий масаж серця
- 4) Проводити катетеризацію сечового міхура м'яким катетером
- 5) Проводити ін'єкції лікарських речовин
Визначати групу крові

ЗНАТИ КЛІНІЧНУ ФАРМАКОЛОГІЮ ОСНОВНИХ ГРУП МЕДИКАМЕНТОЗНИХ ПРЕПАРАТІВ

1. α і β - адреностимуляторів
2. Антиангінальних
3. Антиаритмічних
4. Антибактеріальних
5. Антигельмінтних
6. Антигіпертензивних
7. Антикоагулянтів
8. Антитоксичних сироваток і імуноглобулінів
9. Відхаркувальних
10. Гемостатиків

11. Глюкокортикоїдів і цистотатичних імуносупресантів
12. Діуретиків
13. Інгібіторів протонної помпи
14. H₂-гістаміноблокаторів
15. Метилксантинів
16. Нестероїдних протизапальних засобів
17. Пероральних цукрознижувальних препаратів та препаратів інсуліну
18. Противірусних
19. Протистозидних
20. Розчинів для детоксикаційної терапії
21. Розчинів для регідратаційної терапії
22. Холінолітиків

ВМІТИ ОФОРМЛЯТИ МЕДИЧНУ ДОКУМЕНТАЦІЮ

1. Медичну карту стаціонарного хворого
2. Виписку із медичної карти стаціонарного хворого
3. Процедурний листок (форма У-28)
4. Направлення на МСЕК
5. Лікарське свідоцтво про смерть
6. Листок непрацездатності
7. Санаторно-курортну карту
8. Екстрене сповіщення про випадок інфекційного захворювання, онко- та профзахворювання
9. Рецепти за всіма розділами дисципліни.

15. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми дисципліни та Інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (2005).

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні кожного модулю, становить 200, у тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за результатами підсумкового модульного контролю – 80 балів. Таким чином, обирається співвідношення між результатами оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю 60% до 40%.

Поточний контроль

Поточну навчальну діяльність студентів контролюють на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей. Рекомендовані до застосування такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: тестовий контроль (машинний та безмашинний), розв'язування ситуаційних задач, контроль практичних навичок, зокрема - уміння правильно проводити курацію хворого, призначати та трактувати результати лабораторного та інструментального обстеження, обґрунтовувати діагноз на підставі аналізу клінічних та додаткових методів обстеження.

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих у ВНЗ та затверджених ЦМК критеріїв оцінювання з подальшою трансформацією в бали. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише при успішному їх виконанні та захисті. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості, але не більше 8 балів для даної дисципліни. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Підсумковий модульний контроль

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля. До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за 70. Студенту, який з поважних причин мав пропуски навчальних занять, вносяться корективи до індивідуального навчального плану і дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну. Для студентів, які пропустили навчальні заняття без поважних причин, рішення про їх відпрацювання приймається індивідуально деканом факультету. Форми підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні підсумкового модульного контролю, становить 80. Підсумковий модульний кредит вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

16. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Оцінювання поточної навчальної діяльності, модульного контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні кожного модулю (залікового кредиту) – 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%), за результатами модульного підсумкового контролю – 80 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному практичному занятті, засвоєння змістових модулів (проміжний контроль) – на останньому занятті кожного змістового модулю. Для контролю рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, контроль виконання практичних навичок з методів обстеження хворого з подальшою інтерпретацією отриманих даних, аналіз результатів інструментальних та лабораторних досліджень.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Вага кожної теми в межах одного модуля має бути однаковою і визначається кількістю тем в модулі.

Оцінка з дисципліни «Внутрішня медицина з медичною та психологічною реабілітацією» є рейтинговою та визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності студента та оцінок засвоєння ним передбачених програмою модулів. Поточне оцінювання студентів по відповідних темах проводиться за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінка "відмінно " виставляється у випадку, коли студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться студентові на основі його знань всього змісту заняття та

при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Критерії оцінювання студентів

№ модуля, кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів,	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 90 / 3	1	7	16	13	10	0	8	70

Оцінювання самостійної роботи

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому модульному контролі.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу:

- Модуль 1 – 8 балів («відмінно»), 5 балів («добре»), 2 балів («задовільно»).

Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому модульному контролі.

За поточну навчальну діяльність студент може отримати **максимально** 120 балів. Ця оцінка вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці "відмінно" (16 балів), на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу (8 балів).

7 тем x 16 = 112 + 8 (ІСРС) = 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці "задовільно" (10 балів), на кількість тем у модулі, що підлягають оцінюванню (7 тем):

7 тем x 10 = 70 балів.

Підсумковий модульний контроль

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які виконали програму даного модулю та отримали за поточну успішність не менше 70 балів, а також позитивно склали допускний тестовий контроль на сервері дистанційного навчання БДМУ.

Підсумковий модульний контроль з модулю «Внутрішня медицина з медичною та психологічною реабілітацією» передбачає 5 етапів:

1. Відповідь на 60 питань тестового контролю,
2. Аналіз та розшифровка ЕКГ (5 варіантів);
3. Вирішення двох ситуаційних задач;

4. Усну відповідь на 4 питання (з переліку, вказаного наприкінці модулю);
5. Вирішення розгорнутої клінічної задачі з невідкладних станів, зазначених в цьому модулі.

Підсумковий модульний контроль		«5»	«4»	«3»	«2»
Практична частина	Тестовий комп'ютерний контроль	5	4	3	0
	Розшифровка ЕКГ	10	7	4	0
	Ситуаційна задача №1	15	12	9	0
	Ситуаційна задача №2	15	12	9	0
	Разом	45	35	25	0
Усне опитування	I питання	7	6	5	0
	II питання	7	6	5	0
	III питання	7	6	5	0
	IV питання	7	6	5	0
	Клінічна задача з невідкладних станів	7	6	5	0
	Разом	35	30	25	0
Загальна сума балів		80	65	50	0

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час модульного контролю, складає **80**. Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь в олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України та інше.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевірятиметься статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Дисципліна “Внутрішня медицина з медичною та психологічною реабілітацією” включає один модуль. Тому оцінка з цієї дисципліни виставляється студентам, яким зарахований цей модуль. Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ВНЗ України та інше.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалою ECTS та за чотирибальною (традиційною) шкалою.

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS (у відповідних деканатах) для занесення до Diploma supplement (додаток до диплому міжнародного зразка), так і в чотирибальну шкалу – «5», «4», «3», «2» (на кафедрах).

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються кафедрою у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено в таблиці:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 70 до 149 балів	«3»
Менше 70 балів	«2»

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється студентам після завершення вивчення дисципліни. Рейтинг розраховується для контингенту студентів однієї спеціальності, які засвоїли навчальну дисципліну і набрали певну кількість балів.

Ранжування за шкалою ECTS проводиться так:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% студентів
B	Наступні 25% студентів
C	Наступні 30% студентів
D	Наступні 25% студентів
E	Останні 10% студентів

Ранжування з присвоєння оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю, і успішно завершили вивчення дисципліни.

Оцінки з дисципліни FX, F («2») виставляються студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка FX виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий модульний контроль. Ця категорія студентів має право на перескладання підсумкового модульного контролю за затвердженням регламентом. Повторне складання підсумкового модульного контролю дозволяється не більше двох разів.

Оцінка F виставляється студентам, які відвідали всі аудиторні заняття з модуля, але не набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового модульного контролю. Ця категорія студентів має право на повторне вивчення модуля.

Оцінювання поточної навчальної діяльності, модульного контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу» (схваленої рішенням Вченої ради від 29 травня 2014 року, протокол № 9).

17. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

17.1 Базова:

1. Внутрішні хвороби: У 2 ч. Ч. 1: Розділи 1–8: Нац. підруч. для лікарів-інтернів, студ. мед. ЗВО, лікарів-практиків терапевт. профілю. Глушко Л.В., Федоров С.В., Скрипник І.М. та ін. К.: Всеукр. спец. видавництво «Медицина», 2019. 680 с.
2. Внутрішні хвороби: У 2 ч. Ч. 2: Розділи 9–24: Нац. підруч. для лікарів-інтернів, студ. мед. ЗВО, лікарів-практиків терапевт. профілю. Глушко Л.В., Федоров С.В., Скрипник І.М. та ін. К.: ВСВ «Медицина», 2019. 584 с.
3. Внутрішня медицина: Підручник. Н.М. Середюк, Є.М. Нейко, І.П. Вакалюк та ін.; за ред. Є.М. Нейка. К.: Медицина, 2013. 1104 с.
4. Внутрішня медицина: Підручник: У 3-х т. За ред. К.М. Амосової. К., 2008. Т. 1. 1056 с. Т. 2 (2009). 1088 с. Т. 3. (2010). 1092 с.
5. Внутрішні хвороби: Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19 / Керівник проекту Александра Кубец, гол. ред. Адріана Яремчук-Кочмарик, Анатолій Свінцицький; пер. з польск. – Краків: Практична медицина, 2018. – 1632 с.

17.2 Допоміжна:

1. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини. Т. 3. Диференціальний діагноз і ведення хворих у клініці внутрішньої медицини. Гострі і невідкладні стани у клініці внутрішньої медицини: Рекомендовано МОЗ України як підручник для студентів ВМНЗ ІV рівня акредитації. Вінниця: Нова книга, 2010. 1006 с.
2. Внутрішня медицина. Ч. І Гастроентерологія, пульмонологія, гематологія. Ч. ІІ Кардіологія, ревматологія, нефрологія, загальні питання внутрішньої медицини: навч. посібник; за ред. проф. М. А. Станіславчука. Вінниця: ТОВ «Вінницька міська друкарня», 2014. Ч.І. 316 с. Ч. ІІ. 468 с.
3. Клінічна фармакологія: Підручник; за ред. О.Я. Бабака, О.М. Біловола, І.С. Чекмана. 2-ге вид., переробл. і допов.. К.: Медицина. 2010. 776 с.
4. Клінічна фармакологія : Підручник для студентів і лікарів. Абдуєва Ф. М., Бичкова О. Ю., Бондаренко І. О. та ін.; за заг. редакцією М. І. Яблунчанського та В. М. Савченка. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 405 с.
5. Клінічна гематологія. Частина І: Ел. навч. посібник. О.С.Хухліна, М.П.Антофійчук, В.М.Ходоровський та ін. Чернівці: БДМУ, 2017.
6. Клінічна імунологія та алергологія: навч. посібник; За ред. Біловола О.М., Кравчуна П.Г., Бабаджаняна В.Д. Харків: Гриф, 2011. 550 с.
7. Клінічна імунологія та алергологія: Підручник; за ред. Г.М.Дранніка.К.:Здоров'я, 2006. 888 с.
8. Клінічна фармакологія: навч. посібник. Є.І.Шоріков, Г.І.Шумко, О.С.Хухліна та ін. Вінниця: Нова книга, 2019. 512 с.
9. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги: Навч. посібник. За ред. В.С.Тарасюка. К. : Медицина, 2017. 528 с.
10. Мостовой Ю.М. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії. Аналізи. Нормативні показники. Тракткування змін: Навч. посібник. Київ: Центр ДЗК, 2018. 792 с.
11. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини. Т. 1. Захворювання органів дихання. Захворювання органів травлення. Захворювання системи крові і кровотворних органів. Захворювання ендокринної системи: Підручник. Вінниця : Нова Книга. 2009. 640 с.
12. Передерій В.Г. Основи внутрішньої медицини. Т. 2. Захворювання системи кровобігу. Ревматичні хвороби. Захворювання нирок. Загальні питання внутрішньої медицини: підручник / В. Г. Передерій, С.М. Ткач. Вінниця: Нова Книга. 2009. 784 с.

13. Професійні хвороби: Нац. підручник. Капустник, В.А.; Костюк, І.Ф.; Бондаренко, Г.О.; Ігнат'єв, О.М.; Парпалей, І.О.; Родіонова, В.В.; Хухліна, О.С. За ред. В.А. Капустника, І. Ф. Костюк. 5-те вид., випр. Київ : ВСВ «Медицина», 2017. 536 с.
14. Свінціцький А.С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини: навчальний посібник. Київ: ВСВ «Медицина», 2019. 1008 с.
15. Середюк Н.М., Вакалюк І.П. Внутрішня медицина: Терапія: Підручник для мед. ВНЗ І-III рів. акред. 4-те вид., випр. К., 2013. 688 с.
16. Хухліна О.С. Внутрішня медицина та професійні хвороби: діагностика та лікування: Навчальний посібник. Чернівці: БДМУ, 2020. 464 с.
17. Хухліна О.С., Шумко Г.І., Мандрик О.Є. Професійні хвороби: навчальний посібник: вид. 2-ге, доп. Чернівці, 2017. 192 с.
18. Хухліна О.С., Шумко Г.І. Професійні хвороби: нормативна база діагностики, профілактики та експертизи працездатності: Навчальний посібник. Чернівці, БДМУ, 2017. 156 с.
19. Белоусов Ю.Б., Гуревич К. Г. Клиническая фармакокинетика. Практика дозирования лекарств: Спец. Выпуск. серии «Рациональная фармакотерапия». М.: Литтерра, 2005. 288 с.
20. Діагностичні, лікувальні та профілактичні алгоритми з внутрішньої медицини : навч.-метод. посіб. за ред. проф. В. І. Денесюка; Вінниц. НМУ ім. М. І. Пирогова. Київ : Центр ДЗК, 2015. 151 с.
21. Дроговоз С.М. Фармакологія на допомогу лікарю, провізору, студенту: Підручник-довідник. Харків, 2012. 480 с.
22. Дранник Г.Н. Клиническая иммунология и аллергология: Пособие для студентов, врачей – интернов, иммунологов, аллергологов, врачей лечебного профиля всех специальностей. - 3 изд., доп. Киев: ООО "ПОЛИГРАФПЛЮС". 2006. 482 с.
23. ЕКГ у практиці. The ECG in Practice. ЭКГ в практике: навч. посібник. Д.Р. Хемптон; переклад 6-го англ. видання. К. : Медицина, 2018. 560 с.
24. Екстрена медична допомога: посібник; за ред. проф. М. І. Шведа. Тернопіль: ТДМУ: Укрмедкнига, 2015. 419 с.
25. Захворювання органів дихання в сімейній медицині: Навч. посіб. для сімейних лікарів, студентів-медиків, лікарів-інтернів. Бабінець Л.С., Боровик І.О., Андріюк Л.В. К., 2019. 312 с.
26. Казмірчук В.Є., Ковальчук Л.В. Клінічна імунологія та алергологія. Вінниця: НОВА КНИГА. 2006. 528 с.
27. Клінічна фармакологія невідкладних станів у практиці стоматолога: навч. посібник. О.М. Біловол, І.І. Вакалюк, О.С.Хухліна та ін.; за ред. О.М. Біловола. К.: Медицина, 2018. 296 с.
28. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в гастроентерології / Крайдашенко О.В., Кремзер О.О., Михайлик О.А. Запоріжжя, 2015. 102 с.
29. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в ревматології / О.В. Крайдашенко, М.П. Красько, О.О. Кремзер, В.В. Красько. Запоріжжя, 2015. 250с.
30. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в ревматології: посіб. для студентів ВМЗ, лікарів, провізорів / М. П. Красько, О. В. Крайдашенко, О. О. Кремзер, В. В. Красько. 2-ге вид., допов. Запоріжжя: ЗДМУ, 2016. 319 с.
31. Клінічна фармакологія. Навчальний посібник для самостійної підготовки студентів медичного факультету. В.Й.Кресюн, С.Б.Стречень, А.Г.Відавська, Т.В.Трегуб, І.В.Погоріла, Г.О.Полуденко. Одеса: Одеський національний медичний університет, 2011. 262 с.
32. Клиническая фармакология: Учеб. / Под ред. В. Г. Кукеса. М.: ГЕОТАР-Медиа, 2006. 944 с.
33. Мостовой Ю.М. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії: Навч. посібник. Вінниця: ДП ДКФ, 2018. 656 с.

34. Превентивна кардіологія: імплементація міжнародних рекомендацій в Україні. К.: МОРІОН, 2015. 104 с.
35. Приклади формулювання терапевтичних діагнозів; за ред. Ташука В.К. Чернівці, БДМУ, 2012. 284 с.
36. Протиінфекційні лікарські засоби: навч. посіб. для студ. мед. ф-тів, інтернів, лікарів, провізорів. За ред.: О.В.Крайдашенка. Вінниця: Нова Кн., 2015. 423 с.
37. Професійні хвороби: Нац. підручник. Капустник, В.А.; Костюк, І.Ф.; Бондаренко, Г.О.; Ігнат'єв, О.М.; Парпалей, І.О.; Родіонова, В.В.; Хухліна, О.С. За ред. В.А. Капустника, І. Ф. Костюк. 4-те вид., перероб. та доп. Київ : ВСВ Медицина, 2015. 536 с.
38. Пульмонологія. За ред. Хухліної О.С., Воевідки О.С. Чернівці: БДМУ, 2012. 266с.
39. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування. За ред. В.М.Коваленка, М.І.Лутая, Ю.М.Сіренка, О.С.Сичова. К.:Моріон, 2018. 224 с.
40. Ткачишин В.С. Професійні хвороби: Підручник. К.: Медицина, 2011. 895 с.
41. Освітньо-кваліфікаційна характеристика та освітньо-професійна програма підготовки фахівців напряму підготовки «Медицина» освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» за спеціальностями «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Медико-профілактична справа». Наказ МОН України від 16.04.2003 № 239.
42. Навчальний план підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «лікар» для спеціальностей «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Медико-профілактична справа». Наказ МОЗ України 08.07.2010 № 539 «Про внесення змін до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «лікар» у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації за спеціальностями «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Медико-профілактична справа», затвердженого наказом МОЗ України від 19.10.2009 № 749»;
43. Експериментальний навчальний план, розроблений на принципах Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS). Наказ МОЗ України за №52 від 31.01.2005.
44. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»
45. Наказ МОЗ України від 24.03.2004 № 152 «Про затвердження рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін»
46. Наказ МОЗ України від 12.10.2004 № 492 «Про внесення змін та доповнень до рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін»;
47. Типова навчальна програма з дисципліни «Внутрішня медицина» для студентів вищих медичних навчальних закладів освіти (МОЗ України, Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти, Київ, 2015);
48. Типова навчальна програма з дисципліни «Клінічна імунологія та алергологія» для студентів вищих медичних навчальних закладів освіти (МОЗ України, Київ, 2009)
49. Типова навчальна програма з дисципліни «Професійні хвороби» для студентів вищих медичних навчальних закладів (МОЗ України, Київ, 5 квітня 2012 р.).
50. Типова навчальна програма з дисципліни «Клінічна фармакологія» для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» для студентів навчальних закладів МОЗ України (МОЗ України, ДУ «Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти», Київ, 2014 р., зі змінами та доповненнями від 2015 р.)
51. Наскрізна програма «Профілактика ВІЛ-інфікування, передачі ВІЛ від матері до дитини, діагностика, лікування ВІЛ-інфікованих та соціально-психологічна підтримка людей, що живуть з ВІЛ», яка розроблена на виконання наказу МОЗ України від 08.05.2009 № 313 «Про оптимізацію підготовки спеціалістів з питань ВІЛ-інфекції та попередження передачі ВІЛ від матері до дитини»
52. Наскрізна програма послідовного вивчення основ трансплантології, яка запроваджена листом МОЗ України від 18.04.2011 № 08.01-47/705.

53. Наскрізна програма підготовки студентів медичних факультетів ВМНЗ IV рівня акредитації та лікарів-інтернів для оволодіння практичними навичками та методиками, необхідними для роботи на посадах лікарів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина», розроблена відповідно до п. 4. Доручення Кабінету Міністрів України від 23.11.2010 №69/158/1/1-10, Доручення Президента України від 19.11.2010 № 1-1/2753, Наказу МОЗ України від 11.09.2000 № 214 «Про комплексні заходи впровадження сімейної медицини в систему охорони здоров'я», затверджена МОЗ України від 07.04.2011.
54. Типова наскрізна програма «Паліативна та хоспісна допомога» для студентів спеціальностей «Лікувальна справа», «Педіатрія», затвердженої МОЗ України 17.04.2014.

Накази МОЗ України, адаптовані клінічні настанови, засновані на доказах:

1. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антимікробна терапія та профілактика». Київ, НАМН України, 2019. 94.с.
2. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Хронічне обструктивне захворювання легень». Київ, НАМН України, 2020. 70.с.
3. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Бронхіальна астма». Київ, НАМН України, 2020. 128.с.
4. Антитромботична терапія хворих з фібриляцією передсердь. Практичні рекомендації щодо використання нових оральних антикоагулянтів. Асоціація кардіологів України, Асоціація аритмологів України. Київ, 2014. 55 с.
5. Інфекційний ендокардит. Рекомендації з профілактики, діагностики та лікування інфекційного ендокардиту. Київ, Моріон, 2015. 32 с.
6. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги»
7. Наказ МОЗ України № 128 від 19.03.2007 «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Пульмонологія».
8. Наказ МОЗ № 555 від 27 червня 2013 року Хронічне обструктивне захворювання легень: Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. Київ, 2013. 146 с.
9. Наказ МОЗ України № 868 від 08 жовтня 2013 р. «Про затвердження впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Бронхіальна астма».
10. Наказ МОЗ України № 384. 24.05.2012. Уніфікований клінічний протокол первинної і вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги при артеріальній гіпертензії.
11. Наказ МОЗ України № 455 від 02.07.2014. Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації при гострому коронарному синдромі з елевацією сегмента ST.
12. Наказ МОЗ України №152 від 2.03.2016 р. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги при стабільній ішемічній хворобі серця.
13. Наказ МОЗ України № 597 від 15.06.2016 р. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги при фібриляції передсердь.
14. Рекомендації Асоціації кардіологів України щодо лікування пацієнтів з гострим коронарним синдромом без стійкої елевації сегмента ST. Український кардіологічний журнал. Додаток №2, 2013. 50 с.
15. Наказ МОЗ України № 34 від 15 січня 2014 р. «Про впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги «Гіпертонічний криз», «Раптова серцева смерть», «Гостра дихальна недостатність», «Гіповолемічний шок»,

- «Гострі отруєння», «Тромбоемболія легеневої артерії».
16. Наказ МОЗ України № 327 від 8 червня 2015 р. Уніфікований клінічний протокол первинної медичної допомоги «Кашель у дорослих».
 17. Наказ МОЗ України № 647 від 30.06.2010 "Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги хворим зі спеціальності "Гематологія".
 18. Наказ МОЗ України від 02.11.2015 р. №709 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при залізодефіцитній анемії». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги при залізодефіцитній анемії.
 19. Наказ МОЗ України, АМН України, Міністерства праці та соціальної політики України за № 374/68/338 від 29.12.2000 р. «Про затвердження інструкції про застосування переліку професійних захворювань». Київ, 2000.
 20. Наказ МОЗ України за № 248 від 08.04.2014 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу». Київ, 2014.
 21. Наказ МОЗ України за № 246 від 21.05.2007р. «Положення про порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій». Київ, 2007.
 22. Наказ МОЗ України та АМН України №166/32 від 8.05.2002. Щодо закріплення за науково-дослідними інститутами гігієнічного профілю галузей економіки та адміністративних територій з питань гігієни праці та профпатології.
 23. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Туберкульоз» Наказ МОЗ України № 620.
 24. Постанова Кабінету Міністрів України №1662 від 8.11.2000. «Про затвердження переліку професійних захворювань», Київ, 2000.
 25. Постанова Кабінету Міністрів України за № 337 від 17 квітня 2019 р. «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві». Київ, 2019.
 26. Постанова Кабінету міністрів України №559 від 23.05 2001. Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок.
 27. Постанова правління Фонду соціального страхування №24 «Порядок призначення, перерахування та проведення страхових виплат» від 27.04.2007 р.

Інформаційні ресурси

1. <http://eurheartj.oxfordjournals.org/> <http://eurheartj.oxfordjournals.org/>
2. <http://intl-ajrcm.atsjournals.org/>
3. <http://thorax.bmjournals.com/>
4. <http://ukrcardio.org/>
5. <http://ukrmed.org.ua/>
6. <http://www.cardiolog.org/>
7. <http://www.chestjournal.org/>
8. <http://www.consilium-medicum.com/>
9. <http://www.escardio.org/>
10. <http://www.ginasthma.org/>
11. <http://www.goldcopd.org/f>
12. <http://www.ifp.kiev.ua/>
13. <http://www.medscape.com/>
14. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov>
15. <http://www.niaid.nih.gov/>
16. <http://www.phassociation.org/>

17. <http://www.resent.org/>
18. <http://www.thoracic.org/>
19. <http://www.pulmonology.ru/>
20. <http://www.thoracic.org/>

1. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Хухліна Оксана Святославівна – завідувач кафедри, доктор медичних наук, професор.
2. Рева Тетяна Василівна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, доцент.